

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul ou litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful Român“.

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1883, cu prețul cel mai moderat ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerățiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asigăniuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Decemvre 1882, a'și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) Înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiu, în 12 Ianuarie 1883.

În sfârșit Giers a sosit și la Viena. Acesta ar trebui să fie evenimentul cel mai însemnat dintre toate evenimentele zilei. Precum se vede însă cercurile diplomatice chiar și cele austro-ung. sînt preocupate de alte cestiuni și lasă pe diplomatul rusesc se petreacă în tăcere timpul cât îl va pe trece în Viena.

Dintre organele care tratează visita lui Giers în Viena, însemnătatea cea mai mare i-o dau cele inspirate, dintre cari unele sînt atât de naive, încât nu și pot stăpâni necasul față cu presa Germaniei, care invinua la timpul său diplomația noastră că e băntuită de veleitățile unei inclinări spre politica rusească. E interesant odată necasul acesta care resuflă destul de simțit în presa apropiată de sferele guvernamentale și asigurările la toată umbrele de invinuire că nimenca nu umblă să slăbească legăturile de alianță dintre Austro-Ungaria și Germania și 'n fine că Austro-Ungaria poate fi aliată credincioasă Germaniei, dar pentru aceea poate ave relațiuni amicabile și cu Rusia.

Noi nu sîntem diplomați nici nu sîntem inzestrați cu experimentele diplomaților cari practică diplomația în toate zilele. Ni se pare însă că în afaceri-

rile diplomatice ca și în alte afaceri se pune mult preț pe prestațiunile positive și neșovăitoare a unei părți. Sigurul în diplomație mai mult ca ori unde are trecere mare în momente decidoătoare și aci află apoi aplicațiune și șicerea populară română: „Mai bine ađi un ou de cât mîne un bou“.

Giers va pleca dela Viena între laudele presei oficioase dar dacă ne lasă el și ceva present favorabil monarhiei anevoie putem crede. Lucrurile rămân tocmai precum au mai fost.

Mai preocupate se par sferile politice din Austro-Ung. de cestiunea dunăreană. În privința aceasta cetim că ministrul de esterne român D. Sturza, întorcându-se din o călătorie ar fi avut în Viena o conferență cu contele Kálnoky în cestiunea dunăreană. Foarte puțin se poate sei în public că la ce rezultate a ajuns conferența. Din diversele organe ale presei vieneze transpiră însă că România voiesce că la rëndul ei se facă propuneri cari sînt contrare propunerii Barrère, pe care după cât scim nici guvernul frances nu o mai susține. Aceste supăra mult în Viena și în Budapesta.

În ședința casei deputaților Ungariei dela 22 Ianuarie n. s'a încins o desbatere cauzată de petițiunile preoțiime rom. catolice asupra unor puncte interesante. A fost vorba de căsătoria civilă, de școlile confesionale și neconfesionale, de societăți secrete religioase, în fine și de semitism și antisemitism.

Interes deosebit a sternit desbaterea raportului asupra petițiunii Tapolcianilor: pentru suspendarea emancipațiunii Evreilor. La afirmațiunea lui Berzeviczy că într'un stat nu este permis a șgudui la principiul egalei îndreptări respunde Istoczy: Amicii jidevilor infundați de antisemiți anunță, că cestiunea jidovilor nu e cestiune politică ci socială; părinții patriei cari vreau se măgulească alegătorilor admit oare care cestiune jidovească, dar nu permit casei deputaților se o deslege. Dela emancipațiune în ccace nisuițele separatistice a le jidovilor s'au sporit. Limba nu decide la jidovi, de oare ce ei nici odată n'au avut limbă națională; ei au vorbit egiptenesce, spaniolesce, nemțesce, n'au fost însă nici când Egipțeni, Spanioli, Nemți, ci numai jidovi cari au maltratată limba respectivă. Jidovii nici nu sînt Unguri ci numai jidovi cari vorbesc ungresce. În privința amestecului observă Istoczy, că nu jidovul se face ungur ci contrariul. Dela emancipațiune în coace s'a deschis o concurență între jidovi și unguri. După șeasespredece ani națiunea (maghiară) trebuie să se declare de invinsă; căci pe când noi sîntem risipiți în

partide, jidovii pășesc înainte în falangă încheiată. Istoczy termină cu un proiect de rezoluțiune care se îndrepte pe guvern a pune pe masa casei deputaților un proiect de revisiunea legii de emancipațiune. Afară de Istoczy au mai subscris proiectul de rezoluțiune: Onody, Em. Szalay, Georg Szell, Arpad Szentivanyi, Ludv. Lazar, Ivan Simonyi, L. Meszlenyi și principele Artur Odescalchi.

În Francia lucrurile se fac din și în și mai posomorite. În privința aceasta ne mărginim a îndrepta pe cetitori la cele ce reproducem despre manifestul lui Napoleon.

Arestarea lui Napoleon găsim că n'a mulcomit spiritele. Starea aceasta o găsim descrisă în următoarele:

Paris, 7 Ianuarie. — Prin toate cercurile politice domnesce o dispoziție penibilă asupra nesiguranței situației, ceea ce are înriurire și asupra pieței financiare. Propunerea lui Floquet ca se fie goșiți pretendenții a provocat pretutindenii o ferbere. Se șice că opiniunile sînt împărșite în ministeriu; Herisson și Mary și vor da demisia. Este adevărat, că opinia publică n'are destulă încredere în cabinetul actual, dorindu-se o schimbare energică. „National“ esclamă: „Ministrul să declare în fine, dacă avem să ridem s'au se tremurăm. Pentru Dumneșen! să înceteze odată tăcerea ce produce incertitudine.“ — „Union“ declară că sînt scornituri toate câte se spun despre conspirații legitimize și încercări de a provoca agitări în armată; o notă oficioasă șice: Fără să intrăm în amănunte esagerate, putem șice că faptele amintite sînt adevărate. De un timp atenția autorităților a fost îndreptată asupra încercărilor unei afiliațiuni de certe persoane din partida regalistă, cari vreau să și atragă persoane gata la ori ce. S'a observat cea mai mare veghere și dacă s'ar face o încercare, ea ar fi de bună seamă reprimită cu forța căci autoritatea nu va fi surprinsă. Se mai adevăresce, că în armată, și mai mult în cavalerie, unde servesc fii nobilimei, s'au făcut încercări de seducere; în Brest s'au cumpărat arme și material de resboiu; generalul Charette vrea să împartă aceste arme fidelilor sei la momentul oportun; aceste tentative au un caracter legitimist, dar n'au atins, nici un rezultat mai remarcabil.

Principele Jérôme e vizitat de advocații sei și de rude. Cercetarea se urmează. Să susține că expulsiunea nu se va face înainte de votarea legii celei nouă. Espunerea de motive șice: Un atac îndrășneț contra legii șilesce pe guvern să cearcă dela camera o armă spre a manșine ordinea. Prin docu-

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare 4).

În momentul acesta eșia Ulf din pavilionul locuit de unchiul său, și se îndrepta cătră odaia ursoacei ducând într'o mână un felinar, într'alta un coș plin de utensilii, necesare pentru masa dlui advocat. De astă dată lui Ulf îi era așa de grabă a intra în odaia ursoacei, precum îi era mai înainte de șupărăcios a intra acolo. Și aceasta fiind-că el simșea trebuința neînvigibilă de societate, ce cuprinde pe omul înșpăimântat prin singurătate. Eată cum o păși Ulf.

Ca Sved adevărat, Ulf era prevenirea și ospitalitatea însel; dar de vr'o căți-va ani, de când locuia în zidurile întunecoase din Stollborg, în societatea unei persoane posomorite și surde, șermanul Ulf devenise așa de superștișios și poltron de nu lipsi nici când, după apusul soarelui a se baricada

în odaia sa, hotărșit a lăsa să piară în ghiață sau în omăt pe ori și cine, a cărui glas îi era suspect. Dacă dl Goeffe n'ar fi aflat poarta castelului deschisă de pumnii viguroși ai lui Puffo, și dacă Ulf n'ar fi recunoscut glasul advocatului în curte, știmabilul doctor în drepturi ar fi fost de sigur silit să se reintorcă la castelul nou, de a cărui șgomot și imbulzeală atât se temea.

După ce-l'a introdus în pavilion Ulf se liniștise puțin; Ba el își zise că toate sînt prea bune, considerând, că dacă dl Goeffe voia să se pună față în față cu dracul era treaba sa, și că era mai bine să-l primească decât să fie silit să l reconducă la castelul nou, un ordin, care ar fi avut pentru bietul călăuz urmarea neplăcută de a reveni singur preste lacul impopulat de gnomi grozăviți. Din norocire bătrânul păzitor din Stollborg, bolnăvicios, rece datat a se culca de vreme, se închisese în pavilionul său, situat în fondul unei a doaua curți mici, a cărei ferestrii dând spre lac, nu putea vedea în curtea cea dintăiu. Nu era dară de temut că el, fi va adurmit sau nu, ar afla preșența oaspelui său înainte de dimineața următoare. După o chibzuială bună Ulf se hotărși a nu-i da de știre și a gătii cum va putea mai bine cina dlui Goeffe. Șten era foarte sobru; el era însă obiectul atențiunilor celor mai mari din partea ștăpănului său a baronului de Waldemora: proprietariu, precum s'a vėđut, a castelu-

lui nou și a castelului vechiu, care dăduse odată pentru totdeauna noului său intendant ordinele cele mai precise, întru îngrijirea cu imbelșugare pentru traiul bun a vechiului și credinciosului servitor a casei sale.

Lui Ulf îi plăcea traiul bun, și vėđend că unchiul său trimitea din modestie și din simț de ordine, provisiunile superflue, ce i se aduceau, earăși la castelul nou, el le primea toate, fără a-l înșcința. El avea dară într'un unghiu ascuns al bucătării, avuții gastronomice, și o mică pivniță șăpată în stencă vara răcoroasă și earna caldă, unde se grămădeau, după nește buți goale, butelii cu vinuri vechi, obiecte, de sigur de un preț mare, într'o țeară unde via lor este o plantă de florărie.

Ulf nu era lacom; el era băiat de treabă, nu și-ar fi făcut pentru lumea asta, bani din darurile baronului pentru unchiul său. Ba, el avea chiar inimă bună, și când putea reține pe un prietin, îi împărșta misterios butelii diverse fericit de a nu fi silit a bea singur ceea ce face beția tristă. Totuși aparițiunea, nu a unei ursoace, cum credea Nils, ci a unui fantom lamentabil în pavilion era un ce prea adevărit, că bietul Ulf să fi putut reține un singur oaspe după apusul soarelui. Pe atuncea el să hotărși a să îmbăta ca să și facă curagiu, și apoi i se arătau stahiile cele rele, spiritele rēului, cari cearcă a duce jertfele lor cu sine spre a le arunca în cas-

mente să probează că reprezentanții vechiului guvern stau în relațiuni secrete cu dușmanii republicei. Ei formează astăzi obiectul neliniștii și în momentul surprinderii și încurcături ar putea deveni un pericol. Facultatea cerută de guvern se apropie prin caracterul său de supraveghiere după cum o prescrie deja legea penală. Această supraveghiere se poate face numai față cu anumite persoane. Guvernul propune: 1. Toți membri familiilor cari au domnit în Franța, pot fi goniți de pe teritoriul Franței, Algeriei și al coloniilor când din fapte importante s'ar vedea că sunt periculoși siguranței. 2. Cine va fi expuls și se va înalpa fără permisiune, poate fi dus într-o colonie, fie în Algeria, sau aiurea. 3. Toți cei espusi perd drepturile politice. Apoi guvernul propune pedepsirea acelor cari poartă embleme revoluționare s'au colportează apeluri de înaltă trădare, etc.

Manifestul lui Jerôme Napoleon

a făcut cu mult mai mare senzațiune în Franța și în Europa, decât se nu merite a-l publica și noi în toată estensiunea lui.

Deci eată-l după cum a fost publicat în „Figaro“ din Paris:

Cătră concetățenii mei.

Paris, 15 Ianuarie 1833.

Franța lăncezește.

Căți-va dintre acei ce sufer, se mișcă.

Marea majoritate a națiunii este desgustată. Fără încredere în prezent, pare a aștepta un viitor pe care nu-l va pute obține decât prin o hotărâre bărbătească.

Puterea executivă este slăbită, incapabilă și neputincioasă.

Camerile sunt fără direcțiune și fără voință.

Partida dela putere uită propriile sale principii pentru a nu căuta decât satisfacțiunea pasiunilor celor mai joase.

Parlamentul este îmbucătățit până în fînit.

Reacționari, moderați, radicali, s'au succedat la cârma țării. Toți au căzut.

Vi s'au făgăduit o republică reformătoare. Făgăduință mincinoasă.

Asistați la crize continue, cari ating pe șeful statului, pe ministrii și pe camere.

Espereința republicei parlamentare, urmărită de 12 ani, este complectă.

Nu este guvern.

Rēul stă în constituțiune, care pune țeara la bunul plac a opt sute de senatori și deputați.

Greșeli s'au făcut în trecut. Pentru ce se le mărim în loc de a găsi în ele povățuiri?

Armata, basa mării și a siguranței noastre, este lăsată bunului plac al unor oameni incompetenți. Ei pun la cale de țeci ani organizațiunea sa, și acum sunt reduși, după atâte bojbăiri cu care ruinează spiritul militar, să caute încă o lege bună. Administrațiunea este discreditată. Funcționarii sunt telarii intereselor electorale celor mai meschine.

A exploata țeara, nu vrea să țică a o administra.

Magistratura, amenințată în principiul neatărării sale, pare a perde în fie care ții, odată cu siguranța la care are drept, conștiința misiunii sale.

Finanțele noastre sunt delapidate.

Imposibile, grele și rēu împărțite, sunt mântuite într'un fatal spirit de rutină, care e o pedică ori cărui progres.

Este ce e dreptul, mai ușor de a imprumuta decât de a reforma.

Cheltuețele cresc fără rațiune.

Condițiunile cele mai elementare ale dreptului public sunt nerecunoscute. Un agiotaj, care nu datorește cele mai de multe ori nepedepsirea sa decât unor solidarități compromițătoare a năpustit asupra tuturor claselor societății.

Datoria flotantă s'a urcat la o cifră, care amenință creditul nostru la cea dintâi sguđuire.

Cu toate impozitele enorme, echilibrul bugetului nu există.

Religiunea, atacată de un atheism persecutător nu e protejată. Și cu toate acestea, acest mare interes al ori cărei societăți civilizate este mai ușor de păzit, de cât ori care alta, prin aplicațiunea loială a concordatului, care sigur nu putea da pacea religioasă.

Chestiunile sociale, — vitale pentru democrația noastră, unde egalitatea politică trebuie să aibă de urmare o mai bună împărțire a sarcinilor, în profitul clasei mai numeroase și celei mai sărace, sunt tăgăduite.

Comerțul nostru este atins prin părăsirea tratatelor dela 1860, cărora noi datorim prosperitatea; și interesul consumarilor și al comercianților este jertfit.

Politica noastră în străinătate este de rea credință cu cei slabi. Ea este în serviciul speculațiilor particulare în Tunis, a cărei ocupațiune costisitoare este fără de folos: ea e lașă și ineptă în Egipt, unde interesele Franței sunt foarte mari.

Nu poți străbate țările străine fără o tristeță profundă. Franța noastră, odinioară așa de mare, numai are astăzi nici amici, nici prestigiu. Ea nu întâlnește la cei mai buni-voitori chiar decât o nepăsare mai dureroasă decât dușmănia și cu toate aceste o Franțe puternică are locul său necesar în lume.

Nu vom mai regăsi pozițiunea noastră față cu străinul decât prin ridicarea noastră lăuntrică.

Această situațiune provenită din părăsirea principiului de suveranitatea națională. Pe cât timp poporul nu și va fi dat cuvântul său, Franța nu se va mai ridica.

Ereditar a lui Napoleon I, a lui Napoleon III eu sunt singurul om al cărui nume a intrunit șapte milioane trei sute mii de voturi.

Dela moartea fiului împăratului, am păzit tăcerea asupra întregii politice. Ne-voind a tulbura esperința, care își urma cursul său, eu am așteptat, intristat, că cuvântul să-mi fie dat de evenimente. Tăcerea mea n'a fost decât patriotica expresiune a respectului meu pentru odihna țării.

Purtarea mea, opiniunile, sentimentele mele au fost sistematic columniate. Imposibil, n'am răspuns decât prin dispreț acelor ce au căutat până a întărita pe fiu contra părintelui. Sforțări uricioase fără de rezultat. Am trebuit să impun tăcere inimelor tinere revoltate prin aceste invrăjbiri. Am voit să fiu singur în fața adversarilor noștri.

Fiii mei sunt încă streini politice. Ordinul natural îi designează după mine și ei vor rămâne credincioși adevăratei tradițiuni napoleonice.

S'a vorbit de abdicare, aceasta nu va fi. Când cineva are mai multe datorii de cât drepturi o abdicățiune este o desertare.

Aceste înțelegeri, aceste recunoscinți reciproce pot conveni principilor, cari socot că au drepturi

superioare voinței țării. Napoleonii, aleși și servitori ai poporului, nu vor pute să lucreze astfel.

Doce principii desparte lumea; acel, care admite un drept superior voinței poporului, și acel, care face să reșeadă principiul ori cărei puteri în aceasta suveranitate.

Eu respectez țeara, unde aceste două principii se acordă. În Franța, nu este astfel. Reprezentanții trecutului sunt cu desăvârșire respinși.

Echivoc nu se încap.

Nici o înțelegere nu e putincioasă cu partizanii drapelului alb, devenit singura emblemă a Casei de Bourbon.

Dacă e neînțelegere între partizanii suveranității naționale, nu există între dēnșii antagonism absolut.

Napoleonii apără suveranitatea directă a poporului. Această doctrină a fost părăsită de mulți din republicani, numai de temerea voturilor populare.

Ceia ce un plebiscit a stabilit, un non plebiscit poate să inlocuiască.

Eu nu reprezentez un partid, dar o cauză, un princip.

Această cauză este a tuturor, mai mult de cât a mea.

Acest princip, este dreptul ce are poporul, de a și numi șeful său. A nega acest drept este un atentat la suveranitatea națională.

Guvernul se consumă; dar o mare democrație ca cea a noastră, nu poate să se lipsească multă vreme de necesitatea de a constitui autoritatea. Poporul are acest sentiment. El l'a probat în cele opt plebiscite dela 1880, 1802, 1804, 1815, 1848, 1851 1852 și 1870.

Francezi, aduceți-vă aminte de aceste cuvinte ale lui Napoleon I:

Tot ce se face fără popor, este neligitim. *Napoleon.*

„Națiunea“ comentând evenimentul manifestului scrie:

Abia s'au aruncat cele din urmă lopiți de pământ peste cosciugul corifeului Republicei și inimiile ei au început a și ridica fruntea, cu un curaj de care nu erau capabili până acum. Până aci se vorbea de candidatura lui Clémenceau, a lui Brisson și a lui Freycinet, ca moștenitor ai lui Grévy, pe când șgomotele despre suirea la tron a Regelui încetaseră deocamdată, spre marea nemulțămire a fidelilor săi, cari sperau că următorul Bourbonilor va arăta mai multă energie în nesce împregiurări așa de favorabile sie. Telegramele din urmă ne anunță un nou pretendent, pe Napoleon al V, vărul lui Napoleon III și nepotul genialului exilat pe țărmurile singuraticii insule Sta Elena. Principele Charles Paul Bonaparte Napoleon, născut la Triest în 9 Septembrie 1822, este cel mai tinăr din fi regelui Jerôme Bonaparte și al Principesei Caterina de Württemberg, și în destul de bine cunoscut sub numele de *Plon-Plon, Principele roșu, Cesarul declarat*. Se credea până acum că majoritatea Bonapartiștilor vor vota nu pentru dēnsul, ci pentru fiul lui, pentru tinerul Principe Victor, născut la 18 Iulie 1862. Nu numai fracțiunea clericală a Bonapartiștilor, Cassagnac și partizanii săi, ci și Rouher vice-impăratul de altădată, precum și un mare număr dintre credincioșii lui, păreau că se înțeleseseră între dīnșii spre a desposeda pe Principele

cade. Este probabil că pentru a nu fi ispitit a le urma, înțeleptul Ulfilas beu până și perdū cu totul întrebuințarea picioarelor.

Adevărat, că în număroasa suită a baronului erau lachei, spirite libere și cosmopoliți, cari nu credeau în nimica; însă Stenson îi ura, mai mult sau mai puțin pre toți, și nepotul său Ulf împărțea antipatiile sale.

Așa dar Ulfilas Stenson avea ce găti dlui Goeffe, și nici nu era nedestoinic de a coace și de a frige. Altcum veselia avocatului îl făcuse si pe dānsul mai vioiu; el își promitea a și petrece cu povești servindu-l, însă ideile sale plăcute, fură turburate fără veste, de șgomote ciudate; lui i se părea că aude pīrsnituri ascunse în interiorul zidurilor, pocnituri în părății de lemn; de două-deci de ori îi cădū tigiia din mâni, și era un moment, când i se părea așa de tare că suspinele sale fricoase aveau un rēsunet ingēnător îndērētul său, încât nu cuteza a respira, mai bine de trei minute, și cu atāta mai puțin a se întoarce.

Aceasta a fost cauza puținii sale activități la gătirea cinei, așa dorite. În stērșit, isprăvind bine, rēu opera sa, el se coborī în pivniță după vin. Acolo îl așteptau spaima nouă. În momentul, când, destul de încercat, voi să iasă din sanctuarul acesta, se furișă o figură mare neagră pe dinaintea sa. Felinarul său se stinse și aceleași paseri misterioase

cari l'au infricoșat atāt de tare în bucătărie, suiră repede treptele pivniței pe dinaintea lui. Ulf era pe aici să leșine; el prinse mai odată curaj și ajunse iară la bucătăria sa, unde lăsa tigiile, frigēnd cuprinsul lor, pe vatră, hotărīt, de a merge, sub pretextul de a așterne masa, la dl Goeffe ca să se vindece de spaimă.

Era în momentul, când, încercat de utensiliile mesei, și trecēnd galeria de lemn, se află față în față cu aparițiunea bizară ce reprezenta pe doctorul în drepturi, cu căciula sa de noapte în cap, și trăgēnd de căpăstru un animal ciudat, imposibil, o feară pre care un veritabil țēran dalecarlian a epocii prezente, Ulf, n'a mai vēđut de când era, de care doară nici n'a auđit vorbindu-se; și pe feara aceasta, ce aruncă de a lungul galeriei, umbra gigantelor sale urechi, se află o flacără întreită purtată de un mic drac roșu, pre care dl Goeffe a voit să-l treacă de lacheul său, dar care nu putea fi altul decât numai coboldul în persoană, demonul familiar, cu care se lăudă avocatul, că-l are în serviciul său.

Aceasta era prea mult pentru bietul Ulf. El puse cu mână tremurândă, coșul său jos, și întorcēndu-se el merse pentru a se închide în odaia sa jurānd pe fericirea sa vecinică, a nu mai eși toată noaptea de ar muri avocatul de foame și de ar mânca dracul cina destinată avocatului.

Și a fost în zadar că dl Goeffe îl chemă. El nu primi nici un răspuns și se hotărī a duce măgarul în grajd, a lua coșul părăit și a și așterne masa, cu ajutorul lui Nils, în odaia ursoaicei.

— Ei, își zise el, filosofia este de lipsă în călătorii, și, deoare ce sflu aici păhare, tacēmuri și farfurii, să sperăm că lunatecul acela are intenția de a aduce și de mănca. Să așteptăm voința sa milostivă, neputēnd face altceva, și acum-odată să destupăm buteliile aceste frumușele.

Nils nu așternū masa rēu, nu și uita de sobă și dl Goeffe se simți iarăși în posesia bunului său umor natural, pre când Nils începea a prinde poziții moi și molule ce dovedeau o invazie repede a somnului.

— Scutură-te nițel, îi dișe avocatul, este vorba de mănca. Trebuie să și fie foame.

— O! da, domnule Goeffe răspunse băiatul; dar am atāta dor de somn, de nu voiu putea aștepta până ce te voiu fi servit și până ce Dta vei fi sfērșit măncarea.

Ei, eată pāne și confeturi de mure; lāsē-mē să gust, nițel și apoi voiu avē puterea să te servesc. Dl Goeffe deschise însuși vasul cu confeturi și Nils se aședă fără sfială la locul destinat stăpānului său, pe când acesta își încălđia picioarele rēcite prin călētoria până în grajd. Dl Goeffe era la imaginație așa de vioiu ca în vorbe. Când n'avea oca-

în favoarea fiului său. Astăzi încă bătrânul crede că a bătut ceasul din urmă al Republicei și îndreptățează un manifest către poporul francez. În acest manifest moștenitorul tradiției imperialiste declară că finanțele sunt în desordine, cu toate contribuțiile enorme, la care este supusă populația, că independența magistraturii este aproape de a fi nimicită prin introducerea principiului electivității judecătorilor, că prestigiul Franței în afară este edrobit cu desevărire, că pozițiunea privilegiată a țerei în Egipt s'a pierdut fără o nici o lovitură de sabie și numai din cauza nepriceperii guvernului. Manifestul se îndreptează apoi către clasele sărace, pentru cari republica a fost o mămă vitregă, ridicând contribuțiile indirecte într'un mod considerabil și respingând ori ce încercare de a se pune imposibil pe venit. Contra acestor păcate ale Republicei, contra acestor rele de cari suferă poporul francez, Napoleon V recomandă un nou plebiscit. Capul statului trebuie ales de popor. Până la facerea unei alegeri, el reclamă pentru sine un fel de legitimitate, pe temeiul celor 7²/₃ milioane de voturi, pe cari le întruni Napoleon III în timpul său.

Negreșit principele Napoleon se aștepta ca în urma acestui manifest să fie arestat, ca un turburător al ordinii publice. Cel ce aspiră să pună pe capul o coroană, trebuie să știe că această coroană îl poate costa chiar capul, și că aci se aplică adesea dicătoarea proverbului spaniol: cine umblă după lână, se întoarce câte odată tuns. Poate că se vor afla naivi, cari se crează că arestarea principelui Napoleon a fost un act de curajiu extra-ordinar din partea cabinetului Duclerc; dar omul de simț își va pune întrebarea; ce se va întâmpla de aci înainte? Un lucru este invederat, anume că Franța se află într'o eră de peripeții furtunoase. Poate că autorul manifestului va fi tradus dinaintea justiției din cauza îndrăselii sale, însă chiar ministrul de justiție, d. Devès, a declarat în camera deputaților că din punctul de vedere al legii, principele nu poate fi atacat. Dar chiar, dacă tribunalul va condamna pe acusat, totuși cu acesta nu se câștigă mult, pentru că procesul îl va sluji de reclamă; o asemenea acțiune va scoate din nou la lumină pe un individ mai mult sau mai puțin uitat într'un unghi al Franței și nu trebuie să pierdem din vedere că delinquentul poartă un nume, care zeci de ani a fost idolul poporului francez și la care o mare parte încă se închină. Dacă, din contră, principele va fi absolvit, atunci Republica primesce o lovitură serioasă, de care nuși va veni în fire așa de ușor. A permite pe de altă parte pretendentului să lipească pe stradele Parisului placarde, cari invită pe popor la returnarea stării actuale de lucruri, ar fi poate și mai îngrijitor. Poate că Republica va alerga la propunerea d-lui Flocquet care cerea să se exileze de pe teritoriul francez toți următorii familiilor ce au domnit peste Franța: în acest caz ar trebui să se alunge cel puțin 23 de membri ai casei Bourbon. Însă decretul de proscricțiune au mântuit rare ori un guvern, care se află pe calea pierii.

Republica a intrat fără indoială în stadiul unei crize serioase; astăzi pentru întâia oară dela încheierea păcii dela Versailles, ea trebuie să facă sforțe uriașe pentru a preîntîmpina o catastrofă. Acum ea

siune de a povesti, el lucra cu spiritul, sau să perde voios în visuri plăcute astfel, încât după un sfert de oară chinându-l foamea de nou, el se înturnă să vadă, dacă Ulf nu aduce odată vr'o mâncare mai solidă decât confiturile; el vedu însă numai pe micul său Nils, deplin adormit, cu capul pe masă și cu nasul în furtorie.

— Hei, hei, îi duse el scuturându-l.

Ai mâncat, vei dormi mai târziu! Vezi de mē servește și caută pe Ulf...

Dar în zadar dl Goeffe formula cugetul său. Nils sta în picioare, biruit de imperiosul somn al copilăriei, cu ochii tulburați și împiedecându-se ca un om beat.

Dl Goeffe i se făcu milă.

— Ei, culcă-te, îi duse, că nu ești bun de nimic.

Nils se duse către odaia păzitorului, se răzimi de ușe și adormi stând în picioare. El trebuia dus în patul său.

Aci alt necaz. El n'avea putere săși desbrace gamașele.

Dl Goeffe i le desbrăca, lucru nu prea ușor, fiind gamașele strimte și picioarele muiate de somn.

Dl Goeffe voi chiar să-l ridice în pat, pe când observă că șiretul se ascunse în el, îmbrăcat de tot.

— Lua-te ar dracul! îi duse; de aceea și-am făcut de pe dinainte hainele aceste nouă și frumoase, ca să te culci cu ele? Scoală-te iute, și-ți dă ostepeală a te desbrăca, asta-i cel mai puțin!

(Va urma.)

se află în luptă pe față cu vrășmașii ei de moarte. Și apoi cine sunt aceștia care îi aruncă mânușa cu atâta cutezanță? Intemeietorul dinastiei Napoleonice locotenentul Bonaparte își începă glorioasa-i carieră tractând Parisul cu cartușe sub convenție după însărcinarea ce primise dela Barras, și Napoleon III, care era foarte uman din fire alergă la aceiași măsură, când făcu lovitura de stat. Bonapartii nu împartășesc scrupulele Bourbonilor. Deosebit de aceasta ei au mulți aderenți printre ofițerii și funcționarii Republicei, avantajul de care nu se bucură celelalte partide monarchiste. Dacă șeful Bonapartiștilor dă națiunii a înțelege, că timpul lor este aproape de a sosi, atunci lucrul trebuie să fie serios, pentru că ei au organizația lor mai mult sau mai puțin bine întocmită; altmintrelea le ar fi fost cu neputință să scoată la lumină manifestul așa de în grabă și așa de neveduți.

În curând vom vedea, dacă Bonapartismul are o putere vitală în Franța de astăzi și dacă celelalte partide au destulă nergie ca să-l poată combate cu succes. Momentul acesta pare a fi momentul decisiv. Pe cât timp împotrivirea elementelor monarchice era pasivă, pasivitatea claselor cultivate putea să se pară neprimejdioasă; însă astăzi, când vrășmașii republicei au luat ofensiva, această pasivitate ar fi fatală. Clasele cultivate au soarta Franței în mâinile lor. Dacă ele vor lua apărarea republicei, atunci încercările pretendentului se vor zădărnici; dacă însă ele vor rămâne pasive sau vor trece de partea monarchiei, atunci cesarismul va triumfa. Lupta este între Republică și Cesarism. Poate că de astă dată Bonapartiștii vor rămâne învinși, însă ei vor repeți încercarea lor, și instinctul cesaro-democratic este așa de tare înrădăcinat în poporul francez încât această împregiurarea ar pute să dea naștere la nește urmări foarte neplăcute pentru republică. Poate că republica ar pute să înlăture pericolul, însă ar trebui să se hotărăască cât mai în grabă, căci nu este mult timp de perdut. Vorba pe care bătrânul Thiers o adresă imperiului în agonie, se poate aplica astăzi și republicei: „Nu mai rămâne nici o greșală de făcut!“

Unde este însă omul, care se ne asigure că cea din urmă greșală nu se va face?

România și conferența dela Londra.

„Le XIX Siècle publică sub acest titlu, în numărul dela 18 Ianuarie, următoarele:

Puterile semnate tratatului dela Paris din 1855 și tratatului dela Berlin din 1878, adică Germania, Austro-Ungaria, Franța, Anglita, Rusia și Turcia, au să se întrunească în conferență la Londra peste vre o dece zile pentru a delibera asupra navigațiunii Dunării, a cărei libertate a fost stabilită prin cel dintâiu din aceste tratate și completată prin al doilea, dar care amenință de a fi compromisă prin lipsa de înțelegere între puterile cele mai direct interesate.

Cea dintâi cestiune ce se înfățișează este participarea la conferență a celor trei State riverane, România, Serbia și Bulgaria. Dacă Turcia, întru cât privește Bulgaria, poate încă invoca legătura de vasalitate și a pretinde să stipuleze pentru ea, cum face tutorele pentru un minor, nu mai poate fi tot așa pentru România și Serbia, care au fost recunoscute regate independente.

Protocolul congresului dela Aix-la-Chapelle, din 15 Noevre 1818, a statuit că „în cazul când întrunirile ar avè de obiect afaceri în deosebi legate cu interesele altor state din Europa, ele nu se vor face decât sub rezerva expresă a dreptului lor de a lua parte.

Cestiunea ce caută a se desbata în conferința dela Londra este în fond mult mai gravă decât pare a fi. E vorba de a se ști dacă Austro-Ungaria va avè supremația la Dunărea de jos, sau dacă libera navigare a marelui riu european va rămâne întreagă România și în aceasta cestiune apără mai puțin interesele ei decât ale continentului întreg.

Sunt mai mulți ani decând se discută, fără a se fi rezolvat ceva. România prin cerbicoasa ei împotrivire a adus Europei serviciul de a putea cântări cu maturitate toate consecințele concesiunea ce imperiul austro-ungar reclamă în folosul lui unic că a dat mai cu osebre Italiei timp de ași lua seamă și Franței posibilitatea de a se folosi deaceasta ocaziune pentru a se afirma mai bine.

Prin articolul 53, tratatul dela Berlin a admis un delegat al României în comisiunea europeană a Dunării cu același titlu, ca și delegații puterilor semnate tratatelor dela Paris și Berlin. Și de atunci în coace, România a supt-semnat ca celelalte puteri „actul adițional la actul public dela 2 Noevre 2865 privitor la navigarea gurelor Dunării. cu data de 28 Mai 1881,“ precum și regulamentul de navigare și de poliția aplicabile ia partea Du-

nării cuprinsă între Galați guri, fiesat de comisiunea europeană; la 19 Mai 1881.“

Cabinetul din București a trebuit să considere că această semnătură a plenipotențiarului român implică că România va fi chemată a se rosti direct ca și celelalte puteri, asupra tuturor cestiunilor privitoare la comisiunea europeană a Dunării.

Ast-fel, guvernul regelui Carol nu se indoesce că vederile diverselor cabinete vor uni spre a recunoasce României complementul logic și situațiunii creată prin propria lor otărire, așa cum se găsesc înscrisă în art. 53 al tratatului dela Berlin.

Deja cabinetul din Viena prin nota sa dela 11 Aprile 1882, a părut favorabile participării României la conferință. Nu se poate presupune ca celelalte cabinete să se arete mai puțin liberale și mai puțin bine voitoare. E dar loc de a crede că cerea formulată de guvernul român, prin nota sea dela 31 Decemvre trecut, va întâmpina primirea dorită.

Într'o dorință de înțelegere, Franța caută a împăca pretensiunile Austro-Ungariei cu reclamațiunile României. Austro-Ungaria, după câte-va obiecțiuni mai mult aparinți de cât reale, se grăbi de a primi propunerea franceză, ceea ce este un prim indiciu că această propunere nu ținușe balanța absolut egală. România stăruie în refuzul său de a primi propunerea franceză, ca și ante proiectul austriac.

România e convinsă că puterile, și Franța cea dintâiu, vor recunoasce temeinicia cererii sale, care nu e alt ceva de cât constituirea deplinei libertăți a Dunării dela Porțile de fer până la Marea-Neagră, dacă, vai unele puteri nu vor ceda asupra cestiunii Dunării, în schimbul altor compensațiuni aiurea.

În ori-ce cas, nu putem de cât a fi adăuc simpatiei energiei junelui popor român care înaintează cu vitejia și cu stindardul desfășurat, pe câmpul diplomatic, ca și la atacul Plevnei.

Vom publica mâne un document inedit asupra acestei interesante cestiuni.

Casele de păstrare scolare.

(Operat cetit în conferința învețătorilor din districtul Zaran-dului ținută în Brad 11 August 1882 de Ioan German, învețătoriu.)

(Încehere.)

Francezul August de Malarce, unul dintre propagatorii, cei mai renumiți ai caselor de păstrare scolare dăce: „aceste sunt mijlocul cel mai bun, spre a îmbunătăți moravurile unei întregi națiuni.“ În statele, unde păstrarea, așa dăcând a trecut în sângele națiunii, acolo toate păturile societății, considerate după exteriorul lor, după aplicările lor în economia de casă, cu un cuvânt după modul lor de viață, sunt mai simple; ear în respect moral acolo societatea e consciă de detorințele ei și apoi simțul de detorință, are urmări asupra împlinirii cu conștientitate a detorințelor față de familie, față de națiune și față de stat.

Unde însă puterea creatoare a laborei, a spiritului de păstrare există și lucru numai sporadic, unde preîngrijirea de venitor și adunarea de capital, se manifestează numai ca esceptiuni; unde oamenii sunt dedați a trăi de ași pe mâne, unde cu venitele, nu se poartă nici o socoteală, unde otilie-rul, profesionistul, lucrătorul de ași, câștigă numai atâta, cât trebuie să trăiască fără a se îngriji si de viitorul familiei — unde profesorul, impiegatul și toți, câți trăesc din crunta sudoare a poporului, risipesc păralele — la jocul de cărți — sau apoi perdând nopțile la sunetele muzicii între pocale; unde femeile, lipsite de o creștere bună urmandă caprițelor modei, consumă întreagă averea bărbatului, pe pantlice, pe pudre (pudr) și alte colorituri, pentru a fi adorate de câte un perde vară; unde economul, cu pământ de ajuns, cu vite bune de jug cumperă bucate pe timpul secerei, fiind-că nu a scuit păstra din anul trecut; unde ospitalitatea, serbarea zilelor onomastice, botezul unui prunc, ospetul unui fecior sau fate degenerază în risipă fără margini, unde întrunirile de beții, și jocul de cărți a început a se lăți; unde toate aceste există: acolo moralitatea decade și cu ea bunăstarea materială a națiunii.

Poporul, la care se vor pute constata cele duse mai sus, pe calea perirei. Acolo va ajuta numai o cură radicală. Departe de a presupune că poporul român s'ar afla în o atare stare de decadentă, deși nu putem nega unele datini rele, ce se lătesc și la noi. Una însă se poate afirma ca în general: virtutea păstrării prea puțin se practicează la Români în genere.

*) Vezi „Pester Lloyd“ tractul din „Schul-Sparkassen“ din Iulie 1882

Cine a studiat, cât de cât, relațiunile sociale ale poporului nostru cu deosebire de la 1867 încoace — de când sîntem sub guvernul maghiar, acela va fi trebuit să vină la convingerea, că trebuie să înzeștrăm poporul cu instituțiuni, cari să-i ridice bunăstarea materială.

Gladstone — renumitul bărbat de stat englez — vorbind despre caselle de păstrare scolare dice că „nu cunoaștem o instituțiune mai folositoare pentru popor“.

Deak, înțeleptul maghiarilor — dicea despre caselle de păstrare scolare că: „sînt cele mai eficiente mijloace, pentru înaintarea civilizațiunii.“

Numai încap, cred eu, după cele dișe, nici o îndoeală despre însemnătatea casselor de păstrare scolare în general. Dar să trecem acum la istoricul casselor de păstrare scolare: Când s'au înființat mai întăiu?

II.

Ca început al casselor de păstrare scolare sînt a se considera așa numitele: „cutii de păstrare“ s'au „mute“ cum le dice poporul nostru. Aceste au existat în sinul familiilor încă în anticitate.

Mai tîrziu „mutele“ s'au introdus de cătrea oameni generoși, în institute filantropice, pentru susținerea pruncilor orfani, s'au a altor nenorociți.

Destul va fi să amintesc la acest loc pe pietistul Franke, carele la anul 1595 puse în odaia sa de locuit o „cutiă“ (lăduță). În aceasta cutiă punea după voință — bani, cei ce-l cercetau. Din banii depuși se susțină mai tîrziu „scoala de sêraci.“ Cât de departe au dus-o pietistul Franke, ne spun mulțimea institutelor formate sub conducerea sa.*

Prin secolul al 18 „cutiile de păstrare“ (casetini chiuși cum le dice Italianii) erau în us în New-York în salele de asil. În aceste cutii puneau pruncii sêraci crucerii ce puteau să-i câștige diua, în schimb pentru crucerii depuși li se fădeau adăpost peste noapte, și în timp de morb.

Lucrul mergea perfecționându-se; cu toate aceste abia în secolul al 19-lea, aflăm urmele unei încercări serioase pentru a se înființa „casselle de păstrare scolare“. Și aici însă, precum și la alte instituțiuni salutare, începutul s'au făcut în Franca patria ideilor mărețe.

În 4 Mai 1834, directorul scoalei de stat, Dulac, înființă la scoala sa în comuna Le Mans (Sarthe) dintăiu „cassă de păstrare scolară.“ Eată ce dice Dulac: „între deosebitele mijloace pe cari le-am întrebuițat, spre a pută da o educațiune morală pruncilor încredințați nouă, este unul cu deosebire, de care trebuie să ne aducem aminte: depunerea la cassa de păstrare a micilor sume, economisite de scolare. Spre a ușura încasările. am înființat la 4 Mai 1834 în scoala noastră o cassă privată, sub privegherea autorității civile. În aceasta „cassa privată, depun crucerii de crucerii, elevii, sumele economisite, până ce aceste se ridică la un franc, atunci banii adunați se depun în cassa de păstrare a departamentului (comitat).“

Odată începutul făcut, caselle de păstrare scolare, sînt astăzi introduse, în toate statele Europene — și în America.

Varietăți.

* Prânț de gală a fost Duminecă la Escel. Sa P. Archiep. și Metropolit, Miron Romanul în onoarea, se dice, dlui comandant al corpului XII de armată LMC, bar. de Schönfeld.

* (Balul reuniunii femeilor române din Sibiu), de Marți seara, a fost unul dintre cele mai frecventate în sezonul de față și putem dice de publicul cel mai ales ce-l avem în Sibiu. Dela comandantul de corp al armatei în jos, o cunună frumoasă de ofițieri de toate armele au onorat balul; asemenea și dintre somitățile eclesiastice și civile s'au vădut reprezentanți numeroși. Toaletele de bal au fost de astădată după voia fiecărei doamne sau domnișoare. Eleganța, uneori până la lueș, a domnit peste tot în toaletele jucătoarelor. Petrecerea pe lângă musica plăcută cetățenească a fost înimată și ar fi durat mai mult, dacă n'ar fi obiceiul ca nopțile să se scurteze la ocaziuni de aceste câte odată pe neașteptatele jucătorilor.

* (Denumire.) Judele reg. Iosif Pop din Brașov este denumit judecător suplent la tabla reg. din M. Oșorchei.

* Comunațiunea ministeriilor unguresci cu ministeriul de esterne și cu străinătatea. „Ung. Post.“ anunță că de aci încolo mînistrii unguresci vor purta corespondința cu ministeriul comun de esterne esclusiv numai în limba maghiară și au numai în

casuri de excepțiune, la urgențe extraordinare, să accludă la tecsul original și o traducere nemțescă. Aceeași procedură se va urma în viitoriu și față cu consulatele austro-unguresci. Corespondența cu guvernele străine se va purta numai atunci în limba nemțescă, dacă scriptele adresate ministeriilor unguresci din partea acelor vor fi scrise în limba nemțescă; altcum guvernul ung. la corespondențe venite din state străine, dacă sînt scrise în limba acelor state, răspunde numai în limba maghiară.

* (Nuntă de argint) Cetim în „Gazeta Transilvaniei“, că dl Dimitrie Stănescu, unul din cei mai respectați comercianți ai Brașovului, a serbat eri cu a sa soție, Hareti n. Bureța iubibeu casătoriei de 25 de ani!

* (Epidemia vêrsatului) în ținutul Baiei de Criș a cauzat închiderea scoalelor din comunele Bertin, Cebea, Prevăleni, Rișca și Tătarăsci.

* (Patru persoane omorite). Lui „Pest. Journ.“ i s'a scris dela Szegedin următorul cas înfiorător:

„Dl Fúzesaghy, arendatorul „Pustei mici Nemes-Ladányi se afla alaltă seară (în 16 Ian. n.) pe la 9 oare la cină cu știoia sa, cu unica sa fiică și cu mirele acesteia, când de odată ușa se deschide și cinci fețe de om mascate și înarmate întră în casă. Dl Fúzesaghy și presuntivul său ginere au sărit îndată dela locurile lor, în momentul cel mai de aproape, însă banda i a încungiuat și pe ei și pe femeile din familie, aruncându-le legate fedeleș la pământ. Lotrii cerură cele cincisprezece mii florini, cari scieau ca dl F. promițându-le ca zestre trebuie să le aibă în casă. Arendatorul întăria că aceasta nu este adevărat și nu scie cum s'a putut răspândi fama aceasta în pustele învecinate. Lotrii stăruiră pe lângă pretensiunea lor, cărei i dederă ponderanță prin maltratări barbare și vêdend că nici aceste nu folosesc nimica, pentru că banii erau în faptă încă în casa de păstrare, lotrii au belit toate patru persoanele în toată forma. Cu ce precauțiune au proces lotri se vede din împregiurarea, ca le a succes a lega mai întăiu servitorimea, fără de cel mai puțin șgomot.

* (Un căpitan de hoți cinstit.) — Acuma 12 ani a murit în Filipopol un comerciant bogat grec și a lăsat mănăstirei Sf. Pancratie din Macedonia suma de 280 galbeni ca să-i se citească rugăciuni pentru mântuirea s'a duși a luat în primire cei 280 galbini, dar la întoarcere a fost atacat de o ceată de tilhari, care i-a luat bani, deși el le a spus că sînt ai mănăstirei. Însă căpitanul cetei i-a dat o chitanță, arătând în ea că într'adevăr a luat bani dela călugăr și promițand tot odată că în timpuri mai bune va restitui mănăstirei acea sumă. Acum nu de mult a venit în mănăstire un trimis al căpitanului de haiduci, a înapoiat cei 280 galbeni însă fată dobândă, cerându-și înapoi și chitanța.

* (Ospitalitatea în Bucuresci.) Acolo între alte apare și „Bucurester Tageblatt“ de mai mulți ani. Ce va fi vrënd se represinte foaia în România, e treaba ei, dar se vede și dintr'un șir de notițe nostime despre Români, pe cari fi prezentează publicului nemțesc mai reu decât pe nise Eschimoși din țerile aretice. Acei cari cetesc „S. D. Tageblatt“ încă își pot face idee despre procedura foaii bucureștene, căci reproduce multe nostime de aceste. Ca se nu fie lipsit și publicul nostru de lumina cunoștințelor culturale ce împrăscie „Bucurester Tageblatt“ eată, dar numai ca de gustare, o probă pe nimerite: „Nu de mult dice foaia citată, un subprefect trimite unui primar din districtul Mehedinților o adresă prin care primarul este însărcinat a face observațiuni climatice și a le espeda la prefectură.“ Se vede acum proștii de Români nu sciu: nici primar nici notar, nici învățător, nici preot ce va se dice „climatice“ vin însă în sfêrșit la ideea că vor fi cei doi nemți din comună, pe cari îi și leagă cot la cot și i spedează la subprefectul. Aceasta e pe scurt starea lucrului spusă pe larg și detaliat de foaia bucureșteană nemțescă.

* (Ars teatrul) din Mitau (țerile baltice) la 10 oare seara în 23 Ian. n.

* (Devisele domnitorilor habsburgi). Cu ocaziunea împlinirii a 600 ani dela fundarea monarhiei Habsburg, adevă dela diua de 27 Decemvre 1882 când imperatul Rudolf I, după ce a bătut pe Ottokar regele Boemiei a dat Austria și Stiria fiilor săi ca feud, un diar din Viena a avut ideea se reproducă devisele împăraților cari sau urmat pe tron Eatăle: Rudolf I avea devisă mai nainte de a se urca pe tron: „Festina Lente“ (grabesce-te încet) mai tîrziu când ajunse împărat: „Melius bene imperare quam imperium ampliare“ (e mai bine a cărmui bine decât a mări imperiul), o devisă, care în curgerea

seculilor s'a cam uitat. Albert I sacrifică altor idei devisă sa: „Fugam victoria nescit“ (victoria nu cunoașce fuga). Frideric III tradă resemnarea filosofului în devisă: „Beate morte nihil beatius,“ nimic nu e mai fericit ca o moarte fericită.) Albert II are drept devisă: „Amicus optima vitae possessio“ (un prieten este averea cea mai bună a vieții). Frideric IV-lea își dă ca monogramă A, E, I, O, U, pe cari le traduce astfel: „Amor, Electis, Injustis, Ordinet, Ultor“ (iubirea este pentru oamenii aleși, pedeapsa pentru cei rei). Maximilian I are devisă poate pentru că este un vênător prudent și istețiu: „Tene mensuram et respice finem“ (pășesce măsura și gândesce-te la sfêrșit). — „Nondum“ (nu încă) alui Carol al cincelea, care moare în schitul Just, nu e neted ca „plus ultra“ al său totdeauna mai mult) și cuvintele după monete: „Sobrie, juste, et pie“ (cu cumpătare, dreptate și pietate) nu se armonizează se pare cu politica și cu modul de a trăi. — Ferdinand I, fundatorul linie germane de Habsburg, are ca devisă mândra sentență: „Fiat justitia, pereat mundus“ (dreptate să se facă chiar de ar trebui să peară lumea), Maximilian II și afirmă credința în devisă: „Deus providebit“ (Ddeu va îngriji) și Rudolf II, care se credea negreșit mare alhimistru și astrolog, găsesce, că steaua lui Cesar strălucisce, „Fulget Cesaris astrum.“ — Sub Matias isbucnescce resboiul de 30 de ani. De aceea devisă lui este „Amat victoria curam“ (victoria nu se câștigă de cât cu mari ostenele) — Ferdinand II ia devisă: „Legitime certantibus“ ceea ce trebuie negreșit să însemeze că el era cu cei cari lupta legitim fiul lui, Ferdinand III sub care s'a încheiat pacea de Vestfali, vrea să guverneze „pietate et justitia (cu pietate și cu dreptate); Leopold I, fiul lui, cu prudența și activitate „consilia et industri“ și Iosif I. crede că iubirea supușilor săi trebuie să fie amestecată cu frica („amore et timore“). — Carol al VI-lea, autorul Sancțiunei Pragmatice e cel din urmă descendent în linie bărbătească din casa de Habsburg. Lui îi place statornicia și vitejia („constanța et fortitudine.) Fiica lui Maria Teresia, care fundă casa de Habsburg Lotaringia, practică tot într'o vreme dreptatea, clemenția „justitia et clementia.“ Francisc I. este pentru Dumnezeu și imperiu „pro Deo imperio.“ Iosif II. marele filantrop, doresce, că lumea să se pilduească după virtutea lui „virtute exemplo.“ Fratele lui Leopold II. e de părere, că bogățiile regilor sînt inimile supușilor, „opes regum corda subditorum.“ — Pe urmă vine Francisc II cu devisă: „Lege et fide“ (prin lege și bună credință) și aceasta-laltă: „Justitia regnorum fundamentum.“ — Ferdinand I. în sfêrșit are devisă: „Recta tueri (a apera dreptul) și urmașul său Francisc Iosif, actual suveran, „Viribus unitis“ cu puteri unite.

* (Gambetta un Elvețian.) În timpul din urmă s'au găsit oameni, cari susțin că Gambetta ar fi aparținut unei familii din Elveția italiană. „Gazeta de Elveția“ scrie; „La apus de Locarno după ce treci Maggia și mergi de-alungul Melezzei, ajungi între văile dela Cento Valli și Onsernoni satul la Intragna, ce e locuit mai mult de coșari. În secolul trecut un flăcău de coșar, cu numele Gambetta, dintr'o familie ce mai există în sat, s'a dus la Geneva. În loc să se mai întoarcă acasă primăvara cum făceau alți băeți, el remase în bogatul oraș de port și-a continuat meseria pe socoteala sa și a ajuns așa departe, în cât s'a pus pe comerț. Fiu său s'a dus mai tîrziu ca negustor la Cahors și acesta este părintele lui Gambetta. Locuitorii din Intragna au cunoscut această origină așa de bine în cât au creșut de cuvîntă să trimită o deputațiune se felicite pe concetățeanul lor, pe când se afla în fruntea marelui minister; se dice însă, că deputațiunea n'a fost primită.

Loterie.

Mercuri 24 Ianuarie n. 1883.

Sibiu: 71 19 7 42 76

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23. Ianuarie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	118.20	118.30
Renta de aur ung. de 4%	85.30	85.25
Renta ung. de hârtic.	84.55	84.60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela dramul de fer orient al ung.	89.—	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela dramul de fer orient ung.	110.—	109.50
Renta de aur austriacă	95.85	95.75
Sorți de stat dela 1860	130.75	130.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	100.—	100.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	827.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	271.75	271.50
Acțiuni de credit austr.	277.80	277.—
London (pe polița de trei luni)	120.05	120.—
Galbin.	5.65	5.64
Napoleon	9.53 1/2	9.52
100 marce nemțesci	58.80	58.80

*) Veđi „Pädagogische Bibliothek;“ Franke pag. 11.